

טיוטות ניסוח מועד יוני 2024

בית הספר רייסמן
בית הספר האינטרנטי הראשון להכנה לבחינות הלשכה

חג'ה

שאלה 1:

לפני כמה חודשים הגשת עתירה נגד משרד החקלאות בשם מרשתת, סאלי חרדלי, לאחר שבקשתה לקבל רישיון לשיווק זרעי חרדל מג'מייקה מכוח החוק לפיקוח על ייצור הצמח ושיווקו, התשע"א-2011, נדחתה. ההחלטה הייתה קצרה, וכך נכתב בה: "הבקשה מעלה חשש שהיא מהווה כסות להברחת סמים ומשכך נדחית". סאלי, שאינה רק לקוחה אלא גם חברה ותיקה, זעמה על ההחלטה ובעיקר על ההסבר שניתן לה. היא בטוחה שנעשתה טעות. אולי טעות בזיהוי, אולי מישהו מתנכל לה, אולי בלבלו את הבקשה שלה עם בקשה אחרת (אבל מי עוד יבקש לייבא זרעי חרדל ג'מייקני?! – אין לה דרך לדעת. האמת, ההיכרות עם סאלי היא כשלעצמה ראייה לכך שהסיבה שהוצגה בהחלטה מנותקת מהמציאות ולא מחזיקה מים – מדובר באשת עמל ישרה כמו סרגל, חקלאית בעלת משק בוטיק לצמחי תבלין, בעלת תשוקה לגידולי חרדל. מעולם לא ראית אותה מעשנת סיגריה ובוודאי שלא משתמשת בסמים.

בעתירה טענת, אף כי בקצרה מאוד, שבהחלטה נפל פגם של היעדר הנמקה המצדיק להפוך את נטל הראייה. האמת צריכה להיאמר, כמעט בכל עתירה שלך עולה בקשה כזו ואיש לא מייחס לה חשיבות רבה, ולכן גם לא התעמקת בה אלא ציינת זאת לקונית. להפתעתך, הבוקר קיבלת את ההחלטה הבאה:

כ"ד בסיוון תשפ"ד 30/6/2024 החלטה תיק 1234-03-24 ש"י פרוספר שדכי עיינתי בעתירה ובתגובה המקדמית. בעתירה טענה העותרת לפגם של היעדר הנמקה. מבלי לקבוע מסמרות, ומשעל פניו יש בסיס לטענת העותרת, תגיש הנ"ל בתוך 7 ימים השלמת טיעון מפורט בנושא. לעיוני 10.7.2024 *** נחתם דיגיטלית ***

יש לנצל בצורה מיטבית את החלטת בית המשפט כדי לקדם את העתירה. בכתיבת המסמך יש להתבסס אך ורק על המקורות המצורפים ועל הידע המושגי שלך במשפטים. יש להניח כי המקורות משקפים את המצב המשפטי העדכני. יש לציין את הפרטים העובדתיים הנדרשים לניסוח תקין של המסמך אולם אין להרבות בכך מעבר למינימום ההכרחי. במקרה שיש לתמוך את המסמך בנספחים או במסמכים אחרים יש לציין זאת, אך אין צורך לנסח את המסמכים עצמם. תשובתך מוגבלת לשני עמודים.

מתוך החוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958:

2א) נתבקש עובד הציבור, בכתב, להשתמש בסמכות שניתנה לו על פי דין, יחליט בבקשה וישיב למבקש בכתב בהקדם, אך לא יאוחר מארבעים וחמישה ימים מיום קבלת הבקשה.

2א. עובד הציבור שנתבקש כאמור בסעיף 2א) וסירב לבקשה, יודיע למבקש בכתב את נימוקי סירובו.

6א) החלטה או פעולה של עובד הציבור לא יהיו פסולות בשל כך בלבד שהוא לא מילא אחרי הוראות הסעיפים 2א, 2ב, 4 או 5; ואולם בכל הליך לפני ועדת ערר או ועדת ערעור או לפני בית המשפט, על עובד הציבור הראיה כי החלטה או פעולה שלא ניתנה לגביהן תשובה או הודעה כאמור, נעשו כדין. הוראות סעיף זה אינן גורעות מאחריותו המשמעתית של עובד הציבור על אי-מילוי חובתו לפי חוק זה.

בג"ץ 33/03 שדה נ' משרד הדתות: "חוק ההנמקות מעגן את חובת ההנמקה המינהלית כחובה בעלת משמעות אופרטיבית. היה ולא מילא עובד הציבור אחר חובת ההנמקה, עליו הראיה "כי החלטה או פעולה שלא ניתנה לגביהן תשובה או הודעה כאמור, נעשו כדין". תוצאה זו מקנה יתרון דיוני בידי האזרח הפשוט, שראוי שלא יעמוד מול קיר אטום ושותק, ושמצפה ליחס מקצועי ואנושי מהרשויות. במלים אחרות, חוק ההנמקות קובע שאם החלטה נתקבלה תוך הפרת החובה לנמק, חזקת החוקיות מתהפכת: די בכך שאדם יטען בבית משפט שנפגע מהחלטה מינהלית, והנטל יעבור אל עובד הציבור להוכיח כי ההחלטה ניתנה כדין".

עמ"מ 11/21 ארגמן נ' משרד התרבות: "גם אם אניח לטובת המשיב כי ההחלטה הראשונה כללה גרעין של ראשית הנמקה, אין צריך לומר שאין זו הנמקה ראויה המתחייבת מהוראות הדין. הזכות לקבלת רשיון הפעלת תיאטרון טיפולי קשורה בחופש העיסוק, שהיא זכות בעלת מעמד נכבד בשיטתנו המשפטית, ודחיית בקשה שכזו מחייבת כפועל יוצא לא רק הנמקה ראויה, אלא הנמקה מפורטת ברף הגבוה." מפורטת ברף הגבוה.

עמ"מ 34-03-18 לבנה נ' רשות האוכלוסין: "אף כי מדובר בהחלטה מינהלית, ולא בהחלטה להעמיד לדין, ברי כי רשות ציבורית צריכה לנקוט משנה זהירות בבואה לייחס לאזרח פגם מוסרי, חברתי או פלילי. מקום שהרשות איננה מצליחה לעמוד בנטל שהועבר אליה לא מן הנמנע שהאזרח העותר יקבל את הסעד אותו ביקש מהרשות. בענייננו, שאלת האפוטרופוסות היא שאלה עובדתית. על המשיבה היה, בשל היפוך הנטל, להביא ראיות לכך שמסמך האפוטרופוסות הוא מסמך מזויף ומשלא עמדה בכך יעניק בית המשפט לעותרת את הסעד שביקשה."

סמך 42 מאתיקה הל

הח"ל

שאלה 2:

אתמול בבוקר קיבלת שיחת טלפון מצופית שחרור, לקוחה מהעבר שאותה ייצגת במשא ומתן עם שותפה העסקי דאן, דרור עפרוני. השיחה הייתה מפתיעה כי לא שמעת מצופית ב-7-8 השנים האחרונות, מאז ערכת עבורה את הסכם פירוק השותפות עם דרור, הסכם שהביא לסיום סכסוך מסחרי בין השניים, שהיו הבעלים המשותפים של רשת החנויות "על ראש הברוש". תוך כדי שיחה מיהרת לפשפש בתיקיית המחשב על שמה כדי לרענן את זיכרוןך, ואכן – הקובץ האחרון אצלך הוא סריקה של ההסכם שנחתם ביניהם בתאריך 1.6.2017. ← (ס"ח)

צופית נשמעה נסערת: "7 שנים לא שמעתי מהטיפוס הזה, פתאום ב-30 במאי - בדיוק ביום הולדת שלי - דופק אצלי בדלת שלי עם תביעה שהוא הגיש יום קודם, עם טענות שונות ומשונות ביחס לתקופת השותפות בינינו שמזמן נגמרה. אין סיכוי שדרור באמת חושב שאני חייבת לו משהו – ההסכם בינינו כל כך מפורט וקפדני, לא השארנו אף קצה פתוח!". עוד בטרם הספקת לשאול מה לדעתה עומד מאחורי התביעה, המשיכה צופית בעצבים: "...דרור מתגרש מאשתו, היא הגישה נגדו תביעה לחלוקת רכוש והוא מנסה להעלים ממנה נכסים. שחף עפרוני לא פראיירית – היא יודעת שיש לו יותר ממה שהוא מספר, והיא יודעת שאחרי כל כך הרבה שנים שהיינו שותפים אני יודעת בדיוק מה וכמה היה לו, אז היא ביקשה שאעיד לטובתה. הסכמתי! עורך הדין שלה הגיש הודעה לבית המשפט שאני אעיד, וטראח! 4 ימים אחר כך דרור תובע אותי 7 שנים! הוא לא אמר מילה. לא פנה אליי, לא טען שאני חייבת לו משהו, לא שלח מכתב התראה, כלום כלום כלום. זו חוצפה והזיה, ואני לא מוכנה להיכנע לבריונות הזו – צריך להעיף את התביעה מכל המדרגות. אין בה כלום חוץ מניסיון סחיטה, ואני לא מתכוונת לבזבז 3 שנים ועשרות אלפי שקלים, רק כי אדון עפרוני היקר החליט להקריב אותי במלחמה עם אשתו! אגב, החומר כבר אצלך במייל".

יש לנסח בקשה שתאפשר לצופית להימנע מניהול הליך משפטי. בכתיבת הבקשה יש להתבסס אך ורק על המקורות המצורפים ועל הידע המושגי שלך במשפטים. יש להניח כי המקורות משקפים את המצב המשפטי העדכני. יש לציין את הפרטים העובדתיים הנדרשים לניסוח תקין של הבקשה אולם אין להרבות בכך מעבר למינימום ההכרחי. במקרה שיש לתמוך את הבקשה בנספחים או במסמכים אחרים יש לציין זאת, אך אין צורך לנסח את המסמכים עצמם. תשובתך מוגבלת לשני עמודים.

מתוך תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018:

4. לא יעשה בעל דין או בא כוחו שימוש לרעה בהליכי משפט ובכלל זאת פעולה בהליך שמטרתה או תוצאתה לשבשו, להשהות או להטריד בעל דין, לרבות פעולה בלתי מידתית לאופי הדיון, לעלותו או למורכבותו.

42. סבר בית המשפט שבעל דין עשה שימוש לרעה בהליכי משפט רשאי הוא, מטעם זה בלבד, למחוק את כתב טענותיו כולו או מקצתו.

רע"א 555/22 פרס נ' דוכיפת: "לפנינו בקשה למחיקת כתב הגנה על רקע התחמקות הנתבע מהשלמת גילוי מסמכים חרף מספר ארכות שניתנו לו. אין ספק כי מדובר במחדל דיוני משמעותי, אולם אם תתקבל הבקשה תוצאתה תהיה מתן פסק דין בהעדר הגנה. במלים אחרות – סנקציה מחמירה עד מאד היוצרת מעשה בי-דין שאף יכול להשפיע על הליכים עתידיים הנוגעים לנתבע וזאת אך בשל מחדל דיוני. מפגיעה חריפה שכזו יש להמנע שעה שהתקנות מאפשרות הטלת סנקציות חמורות פחות, שאינן פוגעות בזכות הגישה לערכאות (כדוגמת הטלת הוצאות או איסור הגשת ראיות משלימות) שנועדה לאפשר הגנה על זכויות לגיטימיות. מסקנתנו לפיכך היא שמחיקת כתב הגנה מתוקף הסמכות הקנויה לבית המשפט בתקנה 42 צריכה להיעשות בזהירות ומתבקשת ולהיות מוגבלת למקרים בהם ברור כי מתקיים שימוש לרעה בהליכי משפט כמו פעולה בחוסר תום לב קיצוני או פעולה שתכליתה זרה להליך השיפוט".

ע"א 23-11-21 מיינה נ' עורבני: "מתחם המצבים והפעולות העלולים להחשב "שימוש לרעה" הוא גמיש ונלמד מהנסיבות הקונקרטיות של ההליך המסוים. כך לדוגמא, ניתן לראות כשימוש לרעה בהליך משפטי פעולה שמיועדת להשיג תכלית זרה להליך המשפטי כגון הטרדת בעל דין על מנת להרתיעו מפני סיוע לדשיות החוק או פנייה אליהן, נקיטת הליך משפטי בשל רצון להשיג יתרון בהליך משפטי זר לו וכיוצא בכך".

לידיעתכם. מדבקת הזיהוי ופרטי הזיהוי בראש טופס התשובות הינם לשימוש פנימי ואינם מוצגים

לבודק המטלה.

לתשומת לבך! חל איסור לכלול בגוף התשובה פרטים מזהים כלשהם.

בהצלחה!